

Sykehuset Buskerud

Tidlige Tegn Funksjonsfall og Sykdom

Lisa Ingebretsen

Uppsala 2011

Tidlige Tegn Funksjonsfall og Sykdom

- Rutiner og oppgaver for helse- og miljøarbeidere
- Oppdage endringer
- Sammen med
  - Pårørende
  - Arbeidsleder
  - Personen med utviklingshemning

Endrer personen seg over tid???

- Informantbasert kartleggingsverktøy
  - Skille normal aldring og unormal aldringsprosess
- Nødvendig kunnskap om
  - Fysisk og psykisk helse
  - Kognitiv fungering
  - Praktiske ferdigheter
  - Sosialt nettverk
  - Interesser
- Mål: sikre at nødvendig utredning, behandling og tiltak iverksettes så raskt som mulig

Perspektiver som påvirker alderdommen

- *Biologisk perspektiv*
  - Fysiske endringer
- *Psykologisk perspektiv*
  - Hukommelse
  - Læring
  - Personlighet
  - Emosjoner
- *Sosiologisk perspektiv*
  - Rolle og tilhørighet overfor familie, venner og arbeid
    - (F. K. Larsen 2009)

Kvalitetssikring av helse og miljøarbeidertjenester

- Pasientrettighetsloven
- Kommunehelsetjenesteloven
- Sosialtjenesteloven
- Spesialisthelsetjenesteloven

- Individuell plan
- Iplos
- Enkeltvedtak

- Individuelle løsninger

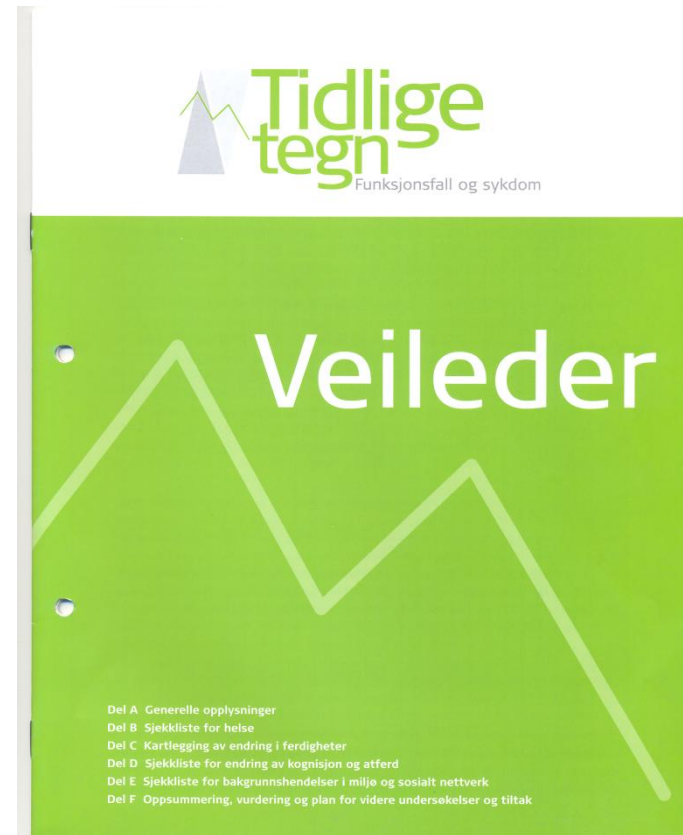
Hva skal vi se etter?

- Redusert kognitiv og fysisk funksjon
- Grad av utviklingshemning
- Ulike tilleggshandikapp
- Spesifikke syndrom
- Medikasjon
- Miljøbetingelser og rammebetingelser
- Bistand
- Endring i sosialt nettverk

Tidlige Tegn Funksjonsfall og Sykdom

(Ingebretsen & Larsen, 2008)

Personer med utviklingshemning

- Overlever premature fødsler, vokser opp og blir gamle
  - Økt levealder
  - Levekår generelt
  - Medisinsk behandling
- Har problemer eller manglende ferdigheter til verbalt å uttrykke interne endringer eller symptomer på sykdom
- Atypiske reaksjoner medikasjon
- Høyere forekomst av sykdom og demens hos DS

Utfordringer

Oppdage tidlige tegn på funksjonsfall og sykdom

- Personalet i bolig må samarbeide, observere, registrere og dokumentere tegn på endring ved:
  - Aldring
  - Sykdom
  - Medikasjon
- Behov for kvalitetssikring av helse- og miljøarbeidertjenester
- Rutiner for helseundersøkelser
- Maskering
- Fokusskifte for personalet: fra målrettet opplæring til en verdig alderdom og livsavsluttning

Informantbasert kartleggingsverktøy

- Kartlegging av baseline anbefales
  - personer med Downs syndrom ved 35-40 år
  - personer med utviklingshemning ved 50 år
- Personen måles opp mot seg selv - repeterte målinger over tid
- Årlig rutine ved evaluering av
  - Individuell plan
  - Iplos registrering
  - Enkeltvedtak
  - Medarbeidersamtale
    - Endringer
    - Dokumentasjon
- Personale i bolig
  - Faglig ansvarlig
  - Primærkontakt
  - i samarbeid med pårørende og arbeidsleder

Tidlige Tegn Funksjonsfall og Sykdom hos eldre personer med utviklingshemning

- Dekker 5 områder for endringer:
  - Helse
  - Ferdigheter
  - Kognisjon
  - Atferd
  - Bakgrunnshendelser sosialt nettverk
  - [Tidlige tegn Skjema 16s 21Apr Ferdig!.pdf](#)

Formelt

- Taushetsplikt
- Oppbevaring
- Samtykke
- BRUKERMEDVIRKNING

